

ความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีกับการปฏิบัติงาน ของนักบริหารงานคลังในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

THE KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF THE INTERNAL CONTROL IN FINANCE
AND ACCOUNTING AND THE OPERATION OF FINANCIAL ADMINISTRATOR OF SUB
– DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

ราตรี กระจงกลาง

นักศึกษาลัทธิสุตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

E-mail : r-atr@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของนักบริหารงานคลังในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา (2) เพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 155 คนประกอบไปด้วยพนักงานในองค์การ เช่น ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้ปฏิบัติงานแทนผู้อำนวยการกองคลัง และนักบริหารงานคลังองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติ F-test/ANOVA, Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงินการเบิกจ่ายเงินการฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 111 คนคิดเป็นร้อยละ 71.6 และมีความรู้เรื่องนี้อยู่ในระดับมาก จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานการควบคุมภายในด้านเงินสดและเงินฝากธนาคารมากที่สุด เป็นลำดับแรก ลำดับที่สองได้แก่ การปฏิบัติงานการควบคุมภายในด้านรายได้และด้านทรัพย์สิน อนึ่งผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีแตกต่างกันมีการปฏิบัติงานทางด้านทรัพย์สินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี, การปฏิบัติงานของนักบริหารงานคลัง, องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

Abstract

This study focused on the knowledge and understanding of internal control in financial and accounting that related to the operating performance of finance officers in the Sub-district Administrative Organization (SAO) in Nakhon Ratchasima province. It aimed (1) to explore and gain knowledge in the internal control over financial and accounting of the finance officers in the Sub-district Administrative Organization (SAO) in Nakhon Ratchasima province and (2) analyze the finance officers' financial and accounting operations in the Sub-district Administrative Organization (SAO) in Nakhon Ratchasima province. The sampling group of 155 respondents included the Finance Division Directors or Finance Division Deputy Director and finance officers of the Sub-district Administrative Organization (SAO) in Nakhon Ratchasima province. The data were collected using questionnaires. Frequencies, Percentage, Mean, Standard Deviation, F-test/ANOVA, Least Significant Difference (LSD) were used for data analysis.

The results revealed that most respondents in the sample group showed the highest level of knowledge and understanding in the Ministerial Regulations B.E.2547 regarding payment, cash deposit, cash savings and the auditing by the Sub-district Administrative Organization (111 respondents, 71.6 %). The respondents showed the high level of knowledge and understanding in this issue of 44 respondents or 28.4%. In addition, the respondents in sample group worked in the high level of the internal control over financial and accounting operation. The research had shown that respondents in the sample group were working under the internal control of cash and deposit in bank for the highest rank. The second rank was those working under internal control over revenue and asset function. Moreover, the respondents in the sample group who had the different knowledge and understanding of the internal control over financial and accounting were significant difference in operating over asset at 0.05 levels.

Keywords : Knowledge and understanding of internal control, the operating of finance officers, the Sub-district Administrative Organization (SAO)

บทนำ

นับตั้งแต่ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ ได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจากกระบวนการกระจายอำนาจได้เริ่มต้นขึ้นและดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการปกครองท้องถิ่นของไทยในช่วงหลังปี พ.ศ. 2540 เป็นการปกครองท้องถิ่นในยุคใหม่ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการปกครองท้องถิ่นในช่วงก่อนหน้านั้น โดยการปกครองท้องถิ่นในยุคใหม่เป็นการปกครองท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระ และเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น แม้การปกครองท้องถิ่นของไทย จะมีความเป็นอิสระ และเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นกว่าในอดีต แต่นั่นก็มิได้หมายความว่าในการดำเนินนโยบายด้านการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะไม่มีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เกิดขึ้น ในทางกลับกันอาจกล่าวได้ว่า ในกระบวนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกลับต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นานัปการ เนื่องมาจากพฤติกรรมในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง (สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2554)

การควบคุมภายในและการจัดวางระบบการควบคุมภายใน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะ ขนาดของหน่วยงานในความรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีการควบคุมภายในอยู่แล้ว การกำหนดหรือออกแบบการควบคุม โดยทั่วไปจะใช้วิธีปรับปรุงการควบคุมที่มีอยู่แล้ว การออกแบบการควบคุมเริ่มจากการทำความเข้าใจกับภารกิจ วัตถุประสงค์ระดับหน่วยรับตรวจและระดับกิจกรรม มาตรฐานการควบคุมภายใน กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน หลังจากนั้นจึงสอบถาม การควบคุม การประเมินความเสี่ยง และออกแบบการควบคุม เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือที่ยอมรับได้ (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, 2544) การควบคุมภายในเป็นสิ่งที่ผู้บริหารในทุกองค์ จะต้องทำความเข้าใจและรู้จักอย่างคุ้นเคยดังกล่าว่าแล้วว่าการควบคุมภายในไม่ใช่เรื่องไกลตัวแต่ประการใด และก็ไม่ใช่

เรื่องใหม่ ผู้บริหารหลายท่านคงได้ดำเนินและได้ปฏิบัติตาม หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายในแล้ว แต่ไม่รู้ว่สิ่งทีตนทำไปนั้นเป็นเรื่องการควบคุมภายใน ว่าไปแล้วการควบคุมภายในเป็นการบวนการที่ต่อเนื่อง ซึ่งแทรกเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร และรวมอยู่ในวิธีการดำเนินธุรกิจอยู่แล้ว ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่สร้างให้มีระบบการควบคุมภายในขึ้นมา ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะละเอียดถึงความสำคัญของการควบคุมภายในไม่ได้เป็นอันขาด เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว การดำเนินงานจะไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ยิ่งไปกว่านั้น การขาดการควบคุมภายในที่ดีเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวง (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2548) การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีจะเป็นเครื่องสนับสนุนให้ผู้บริหารดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้ข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้สำหรับการตัดสินใจ การวิเคราะห์หาเหตุผลของรายการที่ผิดปกติ หรือผิดไปจาก ความหมาย หากกิจการใดขาดการควบคุมด้านการบัญชีที่ดีแล้วการบริหารงานจะเป็นไปได้อย่างลำบาก (จินทนา สาขาร; นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2548 : 2-2) แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในและการตรวจสอบสมัยใหม่ที่สำคัญ คือ การส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบและการรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นพื้นฐานให้เกิดความโปร่งใสและความสามารถตรวจสอบได้ เพื่อส่งเสริมให้องค์การธุรกิจมีการกำกับดูแล และระบบสารสนเทศและการควบคุมงานที่มีประสิทธิภาพให้การปฏิบัติงานของทุกฝ่ายบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (อุษณา ภัทรมนตรี, 2549 : 1-23)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 และมีฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาต่อมา พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลให้มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรประชาชนในระดับตำบลอย่างมาก โดยได้ยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์คือ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวได้ว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนี้เป็นผลผลิตหนึ่งของกระแสของสังคมที่ต้องการจะปฏิรูปการเมือง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นมิติหนึ่งของความพยายามในการ

ปฏิรูปการเมืองโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท องค์การบริหารส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีส่วนสำคัญยิ่งในการทำให้ประชาชนในชนบทได้มีโอกาสในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ต้องการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นมากขึ้น (พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, 2537) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยรับตรวจตามมาตรา 4(3) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2544 ดังนั้นคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จึงเห็นว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสิ่งสำคัญ จาก การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมได้ ท้องถิ่นต้องมีระบบการเงินที่ดี มีอิสระ มีความสามารถในการบริหารการคลังได้ด้วยตนเอง แต่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่เพิ่งจัดตั้งขึ้น ถ้าหากได้รับทราบการปฏิบัติอย่างถูกต้องแต่เริ่มแรกจะเป็นการช่วยลดการกระทำผิดทั้งเจตนาหรือไม่เจตนา ตลอดจนการป้องกันการทุจริตอันเกิดจากการขาดความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของนักบริหารงานคลังในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยการเปรียบเทียบกับมาตรฐานการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2544 สำนักตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ทราบถึงสภาพปัญหา ค้นพบข้อบกพร่อง และให้ข้อเสนอแนะต่อระบบการควบคุมภายในดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐาน

นักบริหารงานคลัง ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมาที่มีความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีแตกต่างกัน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานการควบคุมภายใน โดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน(คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน,2544) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันโดยมีสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นรากฐานที่สำคัญขององค์ประกอบอื่นๆ องค์ประกอบทั้ง 5 นี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่มีอยู่ในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยรับตรวจเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจดังนี้ (1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ซึ่งร่วมกันส่งผลให้มีการควบคุมขึ้นในหน่วยรับตรวจ หรือทำให้การควบคุมที่มีอยู่ได้ผลดีขึ้น (2) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการระบุและการวิเคราะห์ ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจ (3) กิจกรรมการควบคุม (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการระบุและการวิเคราะห์ ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจปฏิบัติเพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยง และได้รับการสนองตอบโดยมีการปฏิบัติตาม (4) สารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communications) หมายถึง ข้อมูลข่าวสารทางการเงิน และข้อมูลข่าวสารอื่นๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากแหล่งภายในหรือภายนอก (5) การติดตามประเมินผล (Monitoring) หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและอย่างสม่ำเสมอ โดยการติดตามผลในระหว่างการปฏิบัติงาน (Ongoing Monitoring) และการประเมินผลเป็นรายครั้ง (Separate Evaluation) ซึ่งแยกเป็นการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment)

แนวทางการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจัดทำขึ้นเพื่อประเมินผล

การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของหน่วยรับตรวจ ประกอบไปด้วยรายละเอียด (แนวทางการจัดวางระบบ การควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน : สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2556) ดังต่อไปนี้

1. เงินสดและเงินฝากธนาคารเช่น การรับเงิน มีการแบ่งแยกหน้าที่ด้านการรับเงิน มิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าหนึ่งลักษณะงาน การเบิกจ่ายเงิน มีการแบ่งแยกหน้าที่ด้านการเบิกจ่ายเงิน มิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าหนึ่งลักษณะงาน เงินสดในมือ มีการเก็บรักษาเงินสดไว้อย่างปลอดภัย มีการนำเงินสดที่ได้รับฝากธนาคารภายในวันที่ได้รับเงิน หรือ วันทำการถัดไป การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเป็นไปตามระเบียบที่กำหนด และได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการ บัญชีเงินฝากธนาคารเปิดในนามของหน่วยรับตรวจ มีการตรวจรับเงินสดคงเหลือเป็นครั้งคราว การนำเงินส่งคลัง มีการนำเงินส่งคลังโดยวิธีการที่ปลอดภัยและภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ การนำเงินส่งคลังมีการสอบยันความถูกต้องระหว่างผู้ส่งกับผู้รับ การบันทึกบัญชี มีการนำเงินส่งคลังโดยวิธีการที่ปลอดภัยและภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด มีการบันทึกเงินที่นำฝากธนาคารในบัญชีเงินฝากธนาคารภายในวันที่นำฝาก มีการกระทบบยอดเงินฝากธนาคาร

2. ด้านทรัพย์สินเช่น ความเหมาะสมของการใช้ มีการแบ่งแยกหน้าที่มิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าหนึ่งลักษณะงานการซื้อและเช่าทรัพย์สินเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ทรัพย์สินไว้อย่างชัดเจน การใช้ทรัพย์สินที่มีความสำคัญหรือมูลค่าสูงได้มีการกำหนดให้ เฉพาะผู้ได้รับอนุญาตเท่านั้นที่จะใช้ได้ มีการฝึกอบรมวิธีการใช้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้ใช้ทรัพย์สิน การดูแลรักษาทรัพย์สิน มีการกำหนดมาตรการป้องกันและรักษาทรัพย์สินที่สำคัญ หรือมีมูลค่าสูงมิให้สูญหายหรือเสียหาย มีการติดหรือเขียนหมายเลขรหัสหรือหมายเลขครุภัณฑ์ไว้ที่ทรัพย์สินทุกรายการ มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาทรัพย์สิน มีการบำรุงรักษาทรัพย์สินตามระยะเวลาที่กำหนด มีการจัดเก็บข้อมูลและเอกสารการประกันทรัพย์สินไว้อย่างเหมาะสมการบัญชีทรัพย์สิน บัญชีหรือทะเบียนทรัพย์สินมีรายละเอียด หมายเลข รหัส รายการ สถานที่ใช้ หรือสถานที่เก็บรักษา และราคาทุกสิ้นปี มีการตรวจนับทรัพย์สินประจำปี มีการจัดทำรายงานผลการตรวจนับทรัพย์สินเปรียบเทียบกับยอดจากการตรวจนับกับทะเบียนคุมและ/หรือบัญชีทรัพย์สิน

3. ด้านรายรับ - รายจ่ายการจัดให้มีการควบคุมภายในทางด้านบัญชีและการเงินเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการทำให้ข้อมูลทางด้านบัญชีและการเงินถูกต้องและเชื่อถือได้การบันทึกรายการเพื่อดูแลรักษาสินทรัพย์และเอกสารหลักฐานขององค์กรการควบคุมภายในทางด้านบัญชีและการเงินจึงควรปฏิบัติตามแนวทาง (การตรวจสอบภายในภาครัฐ, กรุงเทพฯ : สถาบันเพื่อการบริหารและพัฒนา, 2553) มีดังนี้ (1) การอนุมัติควรมีการอนุมัติรายการก่อนที่จะมีการทำรายการโดยทุกรายการจะต้องผ่านการอนุมัติโดยผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่กำหนด (2) การควบคุมความถูกต้องและครบถ้วนของรายการรายการที่นำมาบันทึกจะต้องเกิดขึ้นจริงสมเหตุสมผลและรายการที่ถูกอนุมัติจะต้องถูกบันทึกอย่างครบถ้วนทุกรายการ (3) การควบคุมทรัพย์สินควรกำหนดผู้ที่เป็นผู้รับผิดชอบดูแลรักษาสินทรัพย์ที่ต้องไม่ใช่ผู้มีหน้าที่ลงบัญชีและอนุมัติรายการควรจัดให้มีระเบียบเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าและสินทรัพย์ และจำกัดการเข้าถึงเพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเท่านั้นที่จะมีสิทธิเข้าไปเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ (4) การกระทบบยอดบัญชีคุม (Reconciliation) การกระทบบยอดบัญชีคุมกับบัญชีแยกประเภทย่อย (5) การตรวจสอบความถูกต้องกับบุคคลที่สาม การตรวจสอบยอดตามบัญชีกับใบแจ้งยอดซึ่งได้รับจากบุคคลภายนอกกิจการเช่น Bank statement (6) การควบคุมการสรุปรายการและการผ่านรายการไปยังบัญชีคุมยอดการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบที่ "ไม่เกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีตรวจสอบรายการแล้วทำการผ่านรายการเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีการลงรายการเพิ่มหรือลดในบัญชีแยกประเภทที่ไม่สามารถพบได้

การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี เพื่อสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับการบริหารการเงินให้มั่นคงปลอดภัยได้รับผลตอบแทนสูง และการมีระบบสารสนเทศทางบัญชีที่มีคุณภาพ ใช้ประโยชน์ในการควบคุมและตัดสินใจได้ เช่น การควบคุมด้านอำนาจอนุมัติและการแบ่งแยกหน้าที่ การควบคุมด้านการเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การจัดทำงบประมาณ การรายงานและวงจรบัญชีที่สำคัญการควบคุมด้านการเงินและบัญชี เช่น การควบคุมและจุดประเมิน เช่น การควบคุมด้านอำนาจอนุมัติและการแบ่งแยกหน้าที่ การกำหนดคู่มือการปฏิบัติงานด้านการเงิน และกำหนดผู้มีอำนาจอนุมัติในแต่ละรายการและวงเงินให้ชัดเจน การแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้เก็บรักษาทรัพย์สินและผู้จัดทำรายการ การรับเงินต้องออกใบเสร็จหรือหลักฐานการรับเงินในทุกกรณี หลักฐานดังกล่าว

ต้องมี และใช้เลขที่เรียงตามลำดับ ลงลายมือชื่อผู้รับเงิน การรับเงินด้วยเช็คจะถือว่าเสร็จสมบูรณ์เมื่อเช็คผ่านธนาคาร แล้ว การรับชำระเป็นเช็ค ควรจัดทำทะเบียนรับเช็ค และ นำเช็คฝากธนาคารทันที มีการติดตามเช็คที่เรียกเก็บเงิน ไม่ได้อย่างเคร่งครัด ควรมีการตรวจนับจากคณะกรรมการ รักษาเงินและการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบภายใน (อุษณาภิทรนตรี, 2549 : 7-24)

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานด้านการเงินเป็นแนวทางเดียวกันซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งสาระได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติ ในการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน ตัณริยเก็บเงิน กรรมการเก็บรักษาเงิน การรับส่งเงิน การเบิกเงิน การตรวจและการอนุมัติ ฎีกา การจ่ายเงิน การตรวจเงินและหมวดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการบัญชีและการเงิน คือการรับเงิน กำหนดให้การรับเงิน ปฏิบัติดังต่อไปนี้ (1) บรรดาแบบพิมพ์และเอกสารใด ๆ ที่ใช้ ในการรับเงิน เบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การถอนเงิน การ เก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนแบบบัญชีและทะเบียนต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (2) บรรดาเงิน ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเป็นกรรมสิทธิ์ ให้นำส่ง เป็นรายได้ทั้งสิ้น ห้ามมิให้กันไว้เป็นเงินฝาก หรือเงินนอกงบประมาณ (3) การรับเงินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออก ใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้ง และให้ใช้ใบเสร็จรับเงิน เล่มเดียวกันรับเงินทุกประเภท เว้นแต่เงินประเภทใดมีการรับ ชำระเป็นประจำและมีจำนวนมากรายจะแยกใบเสร็จรับเงิน เล่มหนึ่งสำหรับการรับเงินประเภทหนึ่งก็ได้ (4) ให้หน่วยงาน คลังบันทึกเงินที่ได้รับในสมุดเงินสดภายในวันที่ได้รับเงินสด เช็คหรือตราพท์ หรือเอกสารอื่นเล่มใด เลขที่ใด จำนวนเท่าใด (5) การรับเงินภายหลังกำหนดเวลาปิดบัญชีสำหรับวันนั้นแล้ว ให้บันทึกการรับเงินในวันนั้นและเก็บเงินสดในตุนริย (6) เมื่อ สิ้นเวลารับเงินให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บหรือรับชำระเงิน นำเงินที่ได้รับพร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงิน และเอกสารอื่นที่ จัดเก็บวันนั้นทั้งหมด ส่งต่อเจ้าหน้าที่การเงินขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำฝากธนาคาร กรณีที่นำฝาก

ธนาคารไม่ทันให้เก็บรักษาไว้ในตุนริย (กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น, 2557)

พริภา คุณมา (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการ ควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า (1) ความคิดเห็น ส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้มีประสบการณ์เฉพาะๆ คิดเป็นร้อยละ 87.08 เห็นว่ากระบวนการและ/หรือวิธีการปฏิบัติงาน ที่หน่วยงานถือปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมภายใน ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนด มาตรฐานการควบคุมภายใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเงินสด และ เงินฝากธนาคาร ด้านทรัพย์สิน และด้านรายงานการเงิน ซึ่งแนวทางการควบคุมภายในที่จะช่วยผลักดันให้เกิดระบบ การควบคุมภายในที่ดีขึ้นมี 5 องค์ประกอบ คือ สภาพแวดล้อม การควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล ส่วนความคิดเห็นอีกร้อยละ 12.92 มีความคิดเห็นว่า บางกระบวนการและ/หรือวิธีปฏิบัติงานนั้น หน่วยงานไม่ได้ ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมภายในของคณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุม ภายใน พ.ศ. 2544 และ (2) สาเหตุเกิดจากผู้บริหารและ พนักงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ และ ข้อบังคับต่างๆ ไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน อีกทั้งการให้ความรู้ และ คำแนะนำของผู้เกี่ยวข้องไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงสร้างความสับสนในการปฏิบัติงานแก่เทศบาล

สุพรรณรัตน์ มาศรีรัตน์ (2552) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทาง การควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการควบคุมภายในทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านการกำหนดผังบัญชี การจัดให้มีการบันทึก ตามระบบบัญชีร้อยละ 100.00 การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ร้อยละ 99.07 การมอบอำนาจสั่งการ ร้อยละ 97.45 การใช้ แบบฟอร์มและเอกสาร ร้อยละ 97.28 การฝึกหัดพนักงาน การจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ร้อยละ 97.22 การจัดให้ มีการอนุมัติ ร้อยละ 96.79 การควบคุมโดยงบประมาณ ร้อยละ 96.66 การกำหนดให้มีผู้ควบคุมงาน ร้อยละ 95.83 การแบ่งแยก หน้าที่ ร้อยละ 94.91 การควบคุมสองฝ่าย ร้อยละ 94.74 การ ป้องกันทรัพย์สินให้ปลอดภัยร้อยละ 93.08 การตรวจสอบภายใน ร้อยละ 89.26 และการควบคุมทางการเงินบัญชี ร้อยละ 87.79

จกณณีย สุธียะวงศ (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทาง การควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีของเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองเชียงใหม ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลมีระดับ การควบคุมภายในอยู่ในระดับมากที่สุด 12 องค์ประกอบ คือ 1.การแบ่งแยกหน้าที่ 2.การกำหนดให้ผู้ควบคุมงาน 3.การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน 4.การจัดให้มีวิธีป้องกันสินทรัพย์ ให้ปลอดภัย 5.การใช้แบบฟอร์มและเอกสาร 6.การมอบ อำนาจสั่งการ 7.การจัดให้มีการอนุมัติ8.การควบคุมทางการเงิน บัญชี 9.การควบคุมโดยงบประมาณ 10.การตรวจสอบ ภายในการจัดให้มีอนุกรรมการตรวจสอบ11.การจัดให้มีการ ควบคุมสองฝ่ายหรือการตรวจสอบยืนยันภายใน การจัดให้ มีอนุกรรมการตรวจสอบ และ 12.การควบคุมภายในเรื่อง ทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจการควบคุม ภายในด้านการเงินและบัญชีกับการปฏิบัติงานของนักบริหาร งานคลังในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาซึ่ง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธี การวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักบริหารงานคลัง หรือผู้รักษาการแทน ในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นครราชสีมา ซึ่งมีจำนวน 251 แห่ง 251 คน (ไทยด้าบลดอท คอม, 2556)

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการคำนวณขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ TaroYamane (อินันท์ จันตะนิ และคณะ, 2550:27) ซึ่งได้กำหนดความเชื่อมั่น 95% โดย กำหนดให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างมีความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 0.05 และได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 155 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามในการ วิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความ เข้าใจระเบียบการควบคุมภายในของสำนักงานตรวจเงิน แผ่นดิน จำนวน 20 ข้อ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย จำนวน 10 ข้อ รวมเป็น 30 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามมี 5 ตัวเลือก ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้อง ที่สุดเพียง 1 ตัวเลือก

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ของนักบริหารงานคลัง จำนวน 25 ข้อ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 3 ด้านได้แก่1.ด้านรายได้ จำนวน 7 ข้อ 2.ด้านการเงินและเงินฝากธนาคารจำนวน 11 ข้อ 3.ด้านทรัพย์สิน จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติการควบคุมภายใน ลักษณะ แบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 5 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักบริหารงานคลังหรือผู้รักษาการแทน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 155 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และดำเนินการต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อ ขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักบริหาร งานคลังหรือผู้รักษาการแทน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 155 คน

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพ แล้วไปจัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และโดยการ ส่งทางไปรษณีย์ พร้อมจำหน่ายของตอบกลับไปพร้อมกับ แบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการโทรศัพท์ติดตาม ทวงถามเพื่อให้แบบแบบสอบถามกลับมาเมื่อไม่ครบ ตามจำนวนที่ต้องการให้ทำการเลือกประชากรกลุ่มที่ 2 และ ส่งแบบสอบถามเพิ่มเติม จนกว่าจะได้รับแบบสอบถาม ครบตามจำนวน คือ 155 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการจัดทำข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงทำการ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบ ในแบบสอบถามทั้งหมด นำมาทำการลงรหัส (Coding) เพื่อนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 2 คือ ความรู้ความเข้าใจระเบียบการควบคุมภายในของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งระดับคะแนน ความรู้ความเข้าใจออกเป็น 4 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย จำนวน 10 ข้อ โดยแบ่งระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจออกเป็น 3 ระดับ คือ น้อย มาก มากที่สุด รวมเป็น 30 ข้อ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 3 คือ การปฏิบัติงานของนักบริหารงานคลังที่มีระดับการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี ในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งระดับการปฏิบัติงานออกเป็น 4 ระดับ คือ ไม่ปฏิบัติเคย ปฏิบัตินานานครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติทุกครั้ง โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และ

ค่าสถิติ (F-test/ANOVA), Least Significant Difference (LSD) โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานวัดความสำคัญ (Rating Scale) 5 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 93.5 มีอายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 และมีการศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 51 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาที่จบสูงสุดคือสาขาการบัญชี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งนักบริหารงานคลัง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 ผ่านการอบรมหลักสูตร นักบริหารงานคลัง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในองค์กรขนาดกลางมากที่สุด จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 93 ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในองค์กรที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ปีละ 6,000,001 – 12,000,000 บาท มากที่สุด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 53 ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในองค์กรที่มีจำนวนผู้บริหาร พนักงาน ในองค์กร 30 คน ขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 104 คน และ คิดเป็นร้อยละ 67.1 ผลการวิจัยสรุปดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และการควบคุมภายในของระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
ความรู้ความเข้าใจด้านการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 20 ข้อ)				
o น้อย	(ระดับคะแนน 1-5 คะแนน)	2	1.3	4
o ปานกลาง	(ระดับคะแนน 6-10 คะแนน)	22	14.2	3
o มาก	(ระดับคะแนน 11-15 คะแนน)	80	51.6	1
o มากที่สุด	(ระดับคะแนน 16-20 คะแนน)	51	32.9	2
รวม		155	100.0	

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 อยู่ในระดับ

มาก จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 รองลงมาคือกลุ่มที่มีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 51 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.9 และกลุ่มที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2

ตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายใน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
ความรู้ความเข้าใจด้านการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย จำนวน 10 ข้อ)				
o มาก	(ระดับคะแนน 4-6 คะแนน)	44	28.4	2
o มากที่สุด	(ระดับคะแนน 7-10 คะแนน)	111	71.6	1
รวม		155	100.0	

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 และมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4

2. การปฏิบัติงานการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี ของนักบริหารงานคลังที่มีระดับการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักบริหารงานคลังที่มีระดับการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี

การปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับ
o ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร	4.49	0.52	มากที่สุด	1
o ด้านรายได้	3.94	0.49	มาก	2
o ด้านทรัพย์สิน	3.88	0.55	มาก	3
รวม	4.10	0.52	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.10 ; S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน

ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคารในระดับมากที่สุด(= 4.49 ; S.D. = 0.52) เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ ด้านรายได้ และด้านทรัพย์สิน โดยมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก (= 3.94 ; S.D. = 0.49) (= 3.88 ; S.D. = 0.55) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีแตกต่างกันมีการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน ด้านรายได้

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	SD	F	Sig	คู่แตกต่าง
A กลุ่มความรู้ 26-30 คะแนน	8	4.02	0.27	0.67	0.57	-
B กลุ่มความรู้ 21- 25 คะแนน	84	3.91	0.50			
C กลุ่มความรู้ 16-20 คะแนน	52	4.01	0.51			
D กลุ่มความรู้ 11-15 คะแนน	11	3.87	0.51			
E กลุ่มความรู้ 1- 10 คะแนน	-	-	-			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีแตกต่างกัน

มีการปฏิบัติงานการควบคุมภายในด้านรายได้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	SD	F	Sig	คู่แตกต่าง
A กลุ่มความรู้ 26-30 คะแนน	8	4.54	0.23	1.13	0.34	
B กลุ่มความรู้ 21-25 คะแนน	84	4.43	0.63			
C กลุ่มความรู้ 16-20 คะแนน	52	4.56	0.36			
D กลุ่มความรู้ 11-15 คะแนน	11	4.67	0.34			
E กลุ่มความรู้ 1-10 คะแนน	-	-	-			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีแตกต่างกัน

มีการปฏิบัติงานด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีแตกต่างกันมีการปฏิบัติงานการควบคุมภายในด้านทรัพย์สิน

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	SD	F	Sig	คู่แตกต่าง
A กลุ่มความรู้ 26-30 คะแนน	8	3.98	0.29	3.62	0.02	D,C >B
B กลุ่มความรู้ 21-25 คะแนน	84	3.75	0.49			
C กลุ่มความรู้ 16-20 คะแนน	52	4.01	0.63			
D กลุ่มความรู้ 11-15 คะแนน	11	4.18	0.59			
E กลุ่มความรู้ 1-10 คะแนน	0	-	-			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีแตกต่างกันมีการปฏิบัติงานการควบคุมภายในด้านทรัพย์สินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย

กลุ่ม D, C มีการปฏิบัติงานทางด้านทรัพย์สินมากกว่ากลุ่ม B โดยกลุ่มที่มีความรู้ที่มีคะแนนระหว่าง 11-20 คะแนนมีการปฏิบัติงานการควบคุมภายในทางด้านทรัพย์สิน มากกว่ากลุ่มที่มีคะแนนระหว่าง 21 – 25 คะแนน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของนักบริหารงานคลัง ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 เมื่อพิจารณาจากระดับคะแนนพบว่า โดยภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจ

อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับปานกลาง และระดับน้อย ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายในตาม มาตรฐานการควบคุมภายใน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษา เงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อพิจารณาจากระดับคะแนน พบว่า โดยภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ รับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. การปฏิบัติงานของนักบริหารงานคลังที่มีระดับการ ควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี เมื่อพิจารณาจากระดับ คะแนนพบว่า โดยภาพรวมการปฏิบัติงานด้านเงินสดและเงิน ฝากธนาคาร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านรายได้ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และด้านทรัพย์สินมีการ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของจกมลณี สุริยวงศ์ (2551) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่อง แนวทาง การควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีของเทศบาลตำบล ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลมีระดับ การควบคุมภายในอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านทรัพย์สิน เมื่อพิจารณาจากระดับคะแนน พบว่า มีความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี แตกต่างกันมีการปฏิบัติงานทางด้านทรัพย์สิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่มีความรู้ต่ำ มีการปฏิบัติงานด้านการควบคุมภายในด้านทรัพย์สินมากกว่า กลุ่มที่มีความรู้มากเนื่องจากผู้ที่มีความรู้มากอาจเกิดการ ประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติงาน จึงทำให้มีการปฏิบัติงาน ด้านการเงินและบัญชีด้านทรัพย์สินแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้อง กับแนวคิดของพรวิภา คุณมา (2554) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่อง แนวทางการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีขององค์กร บริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1.ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของผู้มีประสบการณ์เฉพาะ เห็นว่า กระบวนการและ/หรือวิธีการปฏิบัติงานที่หน่วยงานถือปฏิบัติ ตามมาตรฐานการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจ เงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน

ซึ่งแนวทางการควบคุมภายในที่จะช่วยผลักดันให้เกิดระบบ การควบคุมภายในที่ดีนั้นมี 5 องค์ประกอบ 2.สาเหตุเกิดจาก ผู้บริหารและพนักงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจ ในกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ไม่สอดคล้องกัน ส่งผล ให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน อีกทั้งการให้ความรู้ และ คำแนะนำของผู้เกี่ยวข้องไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงสร้างความสับสนในการปฏิบัติงานได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

จากการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจการควบคุม ภายในด้านการเงินและบัญชีที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของ นักบริหารงานคลังในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นครราชสีมา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะผลที่ได้จากการวิจัยให้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านรายได้ ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) วางแผนในการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ ในแต่ละปีให้เพิ่มขึ้น และควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) ในการติดตามแผนในการพัฒนาการจัดเก็บ รายได้ในแต่ละปี เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการ จัดเก็บรายได้และนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงการจัดเก็บรายได้ในแต่ละปีให้เพิ่มขึ้น เมื่อมีการ ประชุมวางแผนแล้วก็ควรปฏิบัติตามแผนการจัดเก็บรายได้ ที่วางไว้ และควรมีการประเมินผลประโยชน์จากการจัดเก็บ รายได้ให้เป็นไปตามแผนงาน

1.2 ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร ควรส่งเสริม ให้เกิดจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน และตระหนักถึงความจำเป็น และความสำคัญของการควบคุมภายใน โดยการจัดการความรู้ (KM) เกี่ยวกับประโยชน์ของการควบคุมภายใน การแบ่งแยก หน้าที่ให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบไม่ให้บุคคลเดียวรับผิดชอบ มากกว่าหนึ่งด้าน ควรจะมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการรับผิดชอบ ไว้อย่างชัดเจน ช่วยให้ตรวจสอบง่าย ลดข้อผิดพลาด และ เพื่อป้องกันการทุจริต เงินสดที่ได้รับทุกครั้งควรออกใบเสร็จ รับเงินทันทีและบันทึกบัญชีภายในวันที่ได้รับเงินและมีการ ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และควรมีผู้มีหน้าที่ ตรวจสอบการบันทึกบัญชีและลงนามในการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานการรับเงินสดทุกครั้ง

1.3 ด้านทรัพย์สิน ให้ความรู้ด้านการใช้ทรัพย์สิน และบำรุงรักษาทรัพย์สินที่ถูกต้อง โดยควรให้เจ้าหน้าที่

ที่เกี่ยวข้อง ทุกระดับเข้ารับการอบรมให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และจัดทำ KM เพื่อหา Best Practice คู่มือในการปฏิบัติงานด้านการใช้ทรัพย์สินและบำรุงรักษาทรัพย์สินที่ถูกต้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ทรัพย์สินและการบำรุงรักษาทรัพย์สิน และมีการปฏิบัติงานด้านการบำรุงรักษาทรัพย์สินตามระยะเวลาที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ด้วยการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาในเรื่องความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในเรื่องความรู้ความเข้าใจการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอื่นต่อไป เพื่อให้เกิดเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านควบคุมภายในให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กานดา การิษฐ์ และคณะ. 2554. ประสิทธิภาพการควบคุมภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 9(39) : 181-188
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2557. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2557. จาก <http://www.dla.go.th/upload/pdf>.
- คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน. 2544. ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.
- จงกลณีย์ สุริยะวงศ์. 2551. แนวทางการควบคุมภายในทางการเงินของเทศบาลตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- จันทนาสาขกร นิพันธ์เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพร. 2548. การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน. กรุงเทพมหานคร : ทีพีเอ็นเพรส.
- ธนพร ชูจิตต์ประชิด และคณะ. 2550. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชี ภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐของหน่วยราชการ. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์. 1(1) : 54-61
- บุญชม ศรีสะอาด. 2553. การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พรวิภา คุณมา. 2554. แนวทางการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิลปพร ศรีจันทเพร. 2548. การควบคุมภายใน : วิธีการป้องกันความเสียหาย. วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 28(106) : 1-4.
- สมใจ พวงนิล จุลสุขดา ศิริสม และอิงอร นาชัยฤทธิ์. 2555. ผลกระทบของการควบคุมภายในทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพการรายงานทางการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารการบัญชีและการจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 7(2) : 136-157.
- สุพรรณรัตน์ มาศรีรัตน์. 2552. แนวทางการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. สารนิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. 2557. แนวทางการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน. ค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2557. จาก <http://kmcenter.rid.go.th/kcaudit/index.php/2/13-2011-07-07-08-40-19>.
- อุษณา ภัทรมนตรี. 2549. การตรวจสอบภายในสมัยใหม่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ : เท็กซ์ แอนด์เจอร์นัล พับลิเคชั่น.